

ԻՐԱՆԻՆԻ

ԼՐԱԳՐՈՒ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔԵՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պարբերական համար 12 ֆր.
Վեցամսեայ 6 ֆր.
Մասնատպակա համար (երկու քիւր մեկ ծառայ) Տարեկան 14, վեցամսեայ 7 ֆր.
Ստանդարտային 2.60 տոլ. վեցամսեայ 1.50
ԿԱՆԽԻՒՆ ՎՃԱՐՆԵԼԻ

Համակ դրամ եւայլն դրկել հետեւեալ հասցեով
ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԻՐԱՆԻՆԻ» ԼՐԱԳՐՈՅ. — ՎՍ ՌՆԱ (Պուլկարիա)
Редация на ВѢСТНИКЪ
„И р а в у н к ъ“
ВАРНА (България)
Rédaction du journal
„I r a v o u n k“
V A R N A (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւն եւ չեն դրկուիր եւ յարմար դատարան եւր լիւայն կը հրատարակուին աւ. քողջովին կաւ մասնաւոր:
Պակուցման տողը 20 սանթիմ. երեւ. լիւ աւելի անգամներու համար 20 0/0 զեղչ կը լինի:

ԻՆՉ ՊԵՏՔ ԼԵՑՆԵ-ԼՈՒ ՍԱՀՄԱՆՈՒԱԾ ԵՆ

Ո՞ր սա արտասահմանի մասնուրը ճշմարիտ քառս մըն է ան:
Չը պիտի ծանրանամ Ուսմանին գերազանցօրէն վսեմ կոչումին վրայ, քանի որ ան ճանչցուած ճշմարտութիւն մըն է արդէն ամեն մարդու համար ալ: Որչափ որ հը նար է, այս տողերով պիտի բզբազուիմ սա բանով միայն թէ, այդ մասնուրը — մանաւանդ թերթերը — յաջողած են արդեօք ըմբռնել իրենց գիրքին կարեւորութիւնը:

Սրտասահմանի ազատ օգն ու լուր եւ խորհելու ու խօսելու համար միջազայրին մեզի տուած խել մը գնահատելի առանձնաշնորհում մըն պէտք է որ շատ մը ձիրքերով օժտէին Հայ մասնուրը եւ ապահովէին գոյութիւնը գոնէ մէկ երկու արտասահմանեան պարբերական թերթերու, որոնք թէ՛ իրենց պէսպիսութեան եւ թէ՛ գրական փառքին կողմէն պիտի աւելնին տաճիկ անկախութեան գաղափարը թերթերը, ինչ կը սեմ, գոնէ մընքին անոնց հետ:

Եթէ ստույգ է, որ թերթերը կոչուած չեն մանուկներ կառավարելու տառապանքէն պաշտօնին, հապա ժողովուրդին մտաւորական ու բարոյական պարգայման առաջնորդներն են անոնք, ստույգ է նաեւ թէ այսօր առողջմէ մեծ մասը ճանչցած չէ իր գիրքին վսեմութիւնը ու կոչումը եւ հանրութեան հանդէպ իր ստանձնած պարտականութեան մեծութիւնը ծագրած է շատ անգամ բարբարիկ հեգնութեամբ մը:

Ամեն ժամանակի համար ճանչցուած ճշմարտութիւն մըն է, որ թերթերը պարտականութիւն ունին է՛նառաջ ժողովուրդէն ինքզնու մաքրելու եւ ազգութեան պահպանման է՛ն սուրբ եւ է՛ն կարեւոր ազգակիր տալու պէտք եղած ջիգն ու կորով, մինչեւ առանք կարծես խօսք մէկ ըրեր են ամեն օր գրական կարգի կանոններու շինուածքէն մաս

մը փորձելով ինքնուրոյն անդին եւ խելով ինքնուրոյն անդին տեղափոխելու օրէ ցօր կոչում ա կոպիտ նշգրտելի երով:

Ինչպէ՞ս մաքրել ինչ կըսեմ. հապա ո՞ր թողուն բացատրութեան այն ձեւըն եղանակը, ասացուածք ներու այն քրքռուն գարձուածք ներք, որոնցով թէեւ բան մը չը հասկցուիր եւ հօլով, եղանակ ժամանակ, բայ, հեթակայ ամենքն ալ կը փոխեն իրենց գիրքն ու պաշտօն, բայց եւ այնպէս հերիք է, որ իրենք կը ստեղծեն իրար խմբագիրներ կամ թղթակիցներ ու խել մը ուսուցիկ, անկորգ ու անկա, նոն բառերու եւ ֆուզներու հրէշագործութիւնը կը ծափեն... վէսօրէն: Այս իրենց բոլոր միտք թարգմանը եւ իրենց գոյութեան արդիւնքը:

Ի՞նչպէ՞ս ոչ ոք կանգիտանայ թերթերուն մէկ ուրիշ աւելի նը. իրական ու աւելի վսեմ պարտաւորութիւնն ալ, որով կոչուած են անոնք հանրութեան սիրտը ազնուացնել եւ առաջնորդել զանի գաղափարական այնպիսի գեղեցիկ հանգրուան մը, որ գոյութեան պայքարին մէջ ամեն օր մարտիրոսւող այս բազմաշարժ ժողովուրդին համար մաքուր ու անդրադեղի բերքն ըլլայ եւ անկախ չիլնայ ու է անբարոյացուցիչ տիղմի մէջ:

Սակայն տեսէ՛ք թէ մեր թերթեր գաղափարաբար ի՞նչ բերք ինչ տէ՛ս կը հիւսեն. եւ բարոյական ինչ վսեմ խօսքեր կը հրամցունեն խեղճ ժողովուրդին:

Մէկ կողմը կը ջընեն քոչոչում. քաձիներ, միւս կողմը քաչքոչ. վրէժներ. մէջը կը լեցունեն գաղափարներ ու սողուններ եւ ահա ժողովուրդին կը ձնեն վարդապետութեանց է՛ն գաղափարականը, է՛ն վսեմը...:

Ու յետո՞յ.
Յետոյ իրենք իրենց մէջ կը լըսեն գոհունակութեան կաղկանձող արձագանքը եւ կը վերսկսին միեւնոյն տխուր գիրք, աւելի բուռն ու աւելի կատաղի... միշտ յանուն իտէսին:

Այսպէս ուրեմն երբ ատոնք «Հայերէն կը գրենք» կըսեն ու անդին հայ լեզուին ու հայ գրականութեան կը մատուցանեն ճանաչողութեան է՛ն վատթարը, այնպէս որ մարդ շատ անգամ ըսածն ինչ վերլուծելու հարկին տակ ան

ճոռնի լարերին թուի մը մէջ կը մոլորի ու մէջէն գորս չը կրնար հլնել:

Երբ «Գաղափարի թերթ ենք» կըսեն ու անդին հայ սրտին ու մտքին կը մատուցանեն ճանաչողութեան է՛ն վատթարը, հայհօլութեանց տեղափոխութիւնը մեծապիւլով անոնց:

Երբ «Լրատու թերթ ենք» կըսեն ու անդին 20 օրուան հացի չափ պաշար անկոյի լուրեր կը հրամցունեն ժողովուրդին:

Մենք այս կացութեան մէջ իրացնեն չենք հասկնար թէ ինչ պէտք լրացունելու սահմանուած են այդ լրագրութեան թերթերը:

Ուրիշ խնդիր է, որ ատոնք թերթին ճակատէն սրբեն «Լրագիր ազգային, քաղաքական, գրական խօսքեր» եւ անոնց տեղ նշանակեն «Օգական գրական նոր գպրոցի եւ հայհօլութեանց»:

Ասով գէթ ապացոյցը տուած պիտի ըլլային իրենց անկեղծութեան, որ վերջապէս բան մըն էր այդ ճոռնով պատուելիներուն տառապանքին կեանքին համար...:

Տ.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Միջազգային կացութեան ապագան հետզհետէ պարզուելու վրայ է: Իրաւունքի անցեալ թուով՝ Կ. Պոլսոյ Աւստրիական գեապանատուն զինուորական կցորդին կարեւոր պաշտօնով մը Հայաստան եւ Ռուսութիւնք սահմանադրուի մեկնելու րոտած էր: Արդ Աւստրիոյ զինուորական կցորդին այդ խոր հրդաւոր եւ նշանակելի ճանրորդութեանը մասին հասած նորագոյն լուրերուն համաձայն, Սուլթանի կայսրութեան զինուոր զինուոր մը պատիւը կը տեսնուի, որ անշուշտ այս անգամ կարեւոր մաս մ'ալ պիտի փրցնէ Օսմանեան վեհապետին կարմիր թագէն, եթէ ամբողջը չը տանի:

Ռուսիա Հայաստանի անախաճեղի վիճակը եւ հոն տիրող անխաճեղեղ նկատմամբ խիստ ոճով Պապը Ալի-յի «նօթա» մը սալէն յետոյ: Նոյնիմաստ ծանուցագիր մ'ալ զրկած է Վիեննայի դահլիճին, յայտարարելով թէ Անատոլիոյ եւ մասնաւոր չալաստանի մէջ իրաց ներկայ վիճակին տեւողութիւնը ուշ կամ կանուխ պիտի մղէ զինքը վճռական ըլլալու պայմանադրման կամ միջամտութեան մը: Հապա ալ այն համաձայնութեան որ գոյացած է Աւստրո-Ռուս Պետութեանց մէջ Արեւելքի ամբողջութիւնը պահելու համար:

Ռուսիոյ այս ծանուցագիրը շատ խորունկ ազդեցութիւն մը առաջ բերած ըլլալով Վիեննայի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ. դահլիճը անմիջապէս հրահանգ տուած է Պոլսոյ իր դեսպանատան զինուորական կցորդին ընդ փոյթ մեկնելու Հայաստան այնտեղի կացութեան վրայ մանրակրկիտ քննութիւն մը ընելու համար:

Այս դէպքը Սուլթանի քով ինչ աստիճանի կենսական կարեւորութիւն ունեցող խնդիր մը ըլլալը հասկնալու համար կը բաւէ միայն նկատի ունենալ այն ազդեցութիւնը եւ գոտարութիւնները, որոնք մէջ բերուեցան Աւստրիացի զինուորականին չուրն առթիւ թուրք իշխանութեան կողմէ: Չենք կրնար մեր մտքէն անցնել թէ այս քննութեան արդիւնքը նպաստաւոր պիտի ըլլայ երկուքի վարչութեան, երբ ամեն ժամանակէ աւելի կը շահագրգռուի Չարի կառավարութիւնը, որ այս անգամ պիտի իր վերջին խօսքը ըսած կըլլայ, երբ այս անգամ վճռական եւ գործնական միջամտութիւն բառերով չեղած է իր ծանուցագիրը:

Աւստրիոյ զինուորական կցորդին Հայաստանի մէջ կատարելիք քննութեան տեղեկագիրը տարբեր բան մը չպիտի պարունակէ այն մանրամասնութիւններէն, որոնք շատոնց գրուած են արդէն պաշտօնական շրջանակներու: Սակայն ներկայ քննութիւնը թերեւս պիտի խզէ այն գաղափարութիւնը, որ կայ Աւստրո-Ռուս պետութեանց մէջ Արեւելքի Արաքի ֆոյն համար. ու այդ երկու տէրութիւնները այս անգամ ալ բոլորովին տարբեր համաձայնութեամբ մը իրենց կարգին ազատ պիտի մնան, մին Հայաստանի սահմաններուն մէջ, իսկ միւսը ալ Սեւանիկի առաջ գործելու եւ հաւանաբար գլխաւոր գերակատարները հանդիսանան Արեւելքի մէջ յառաջիկային կառարուելիք հիմնական ու պատմական փոփոխութիւններուն:

Յիշատա Մարտի սահմանագլխին վըրայ իր լեցուցած գործերուն թիւը արագօրէն կը բազմապատկէ: Յիշատա Մարտը ընդհարումի մը պատահականութիւնը կայ, եւ կերելի թէ Հարաւային Ափրիկէի կրակը ապակին չի մարած, կրակ մալ հիւսիւսային Ափրիկէի մէջ բռնկի, որով մահմետական ինքնագլուխ երկիր մ'ալ անցնի Բրիտանոնայ թեւակութեան մը ներքեւ:

Վերջին լուրերը Բրէթոյիայի, Թըրանսվալի մայրաքաղաքին, Անգլիացւոց կողմէ գրաւուիլը իմացուցին. անշուշտ պատերազմի վերջաբանը մօտ է ալ եւս. եւ նոյն իսկ Անգլիոյ շահերը կը պահանջեն այդ վերջաբանին. ասորին Արեւելքի մէջ առաջ գալիք դէպ

քերական մէջ իր հեղինակաւոր տեղը բռնելու համար:

Գալով Սուրբանի տիրած երկրին, քայքայումը օր օրի վրայ աւելի աւելաւ ընթացք մը առնելու վրայ է: Բիւշ շատ բանիմաց եւ զգացող թիւրքերը ամեն օր կը լքեն օրուան պիտան ու վարչութիւնը եւ կանցնին արտաքին մասնաշաղկապէս կռուելու քանդիչ եւ կործանարար իշխանութեան դէմ:

Ինչպէս քիչ առաջ պարզուեցաւ, Օսմանի կայսրութեան շուրջը անցած դար ձանձիրը կը ցուցնեն թէ, վերջապէս մօտ ատենները պիտի գործադրուի իր գլխուն այն անդ լծիւնը, որուն բնականօրէն դատարարութեամբ է իր վարչական ուղղութեամբը:

Սուրբանը իր ամենաշուքի վարչութիւնով իր երկրին գլխուն հրաւիրած պատուհասներէն եւ արտաքին յարձակումներէն փրկելու համար ինքզինքը եւ իր հեղինակութիւնը կը թնկնուի իր իշխանական անունին, համարումով թեան զաւարտարին մղում ալ բնական էր, օր մը իր զէմ ելելիք քաղաքակիրթ քրիստոնեայ ուժերը, դատարանքի հակառակութենէ զոգուած ցոյց տալու եւ մղուելիք կռիւներուն ալ կրօնական հաճածանք տալով, իսլամութիւնը անոնց դէմ հանելու համար:

Բայց երբ մտածենք որ նոյն իսկ երկար տեւող արտաքին հարուած մը չը պատահի Արեւելեան այդ ինկած իշխանութեան գլխուն: Ներքին կացութիւնը արդէն բնականօրէն հոն պիտի մըղէ այդ երկրին ու վարչութիւնը, որ կէց Սուրբանը համարումով թեան մը հանելով մէջտեղ զայն ապատելու իւրօնին կուենայ: Ինքի մէջ անշուշտ երբ մտածենք որ այսօր իսլամութեան մեծագոյն մասը կը գտնուի իրմէ շատ աւելի մեծ, ուժեղ եւ զարգացող քրիստոնեայ ազգերու հպատակութեան ներքին:

Վերջապէս Չինաստանի մէջ պատահած խառնակութիւնները զուգուեալ անկարող եղաւ Բէքինի կառավարութիւնը, որով Եւրոպական զօրքեր ցամաք հանուեցան: Երկնային կայսրութեան մէջ ըլլալիք փոփոխութիւնները ծայր տուած կրնանք համարել: Չին կառավարութիւնը այսօր գործնական փորձը տուած է իր ապկարութեան եւ Եւրոպացիք միջազգային օրէնքով հար-

կադրուած են այնտեղի իրենց հպատակներուն ու շահուն պաշտպանութիւնը անձամբ ստանձնել, եւ այդ պաշտպանութեան համար ցամաք կ'աւելնէ զօրքերը անշուշտ պիտի աշխատին ալ երկիրը բարեկարգելու եւ ապստամբները զսպելու: Եւ վերջն ալ հարկադրուած են ալ եւս անկիւն չը քաշուիլ քանի որ Չին իշխանութեան միջոցները ապագային համար ալ վստահութիւն չեն ներշնչեր երկիրը ապահովութեան եւ խաղաղութեան մէջ պահելու համար: Եւ երբ իշխանութիւն մը որ իր կոչումին համարժեք պարտքը կատարելու անընդունակ է անկարող է ինչպէս մնայ: այս հարցման մէջն է Չինաստանի ներկան ալ ապագան ալ: Եւ այդ հարցումին պատասխանը թերեւս մօտ ատենէն միջոցաւոր զինուորական զօրութիւնը ինքը սոյն Բէքինէն:

Կիւսացի թէ ճարտարի կառավարութիւնը իր ամեն նաւահանգիստները թորփիւններ զետեղել տուած է: պաշտպանողական այնպիսի կարողություն թեան մէջ որ ծանրախիշտ պարագաներուն մէջ տեղի կ'ընայ ունենայ, կամ խիստ հաւանական պատերազմի պատահականութեան մը հանդէպ, երբ ապրիլ Ռուս-Իոյ Բօրթ Արթիւրի անագին պատրաստութիւնները ալ գիտենք: հաւանական ընդհարումը այդ երկու պետութեանց մէջ կ'երեւի միշտ, ինչպէս որ թէ՛ Եւրոպական եւ թէ՛ Ամերիկեան պաշտօնական չրջանակներուն մէջ կը խօսուի:

Երբ թեր անցեալ տեսութեան մէջ կրնանք թէ Սուրբան մէջ ըլլալիք փոփոխութեանց չուկէտը թերեւս Չին ըլլալ սահմանուած է, այսօր ալ կրնանք թէ ով գիտէ՞ որ վերակէտն ալ Տաճկաստանը որոշուած չըլլայ:

Մ. Ն. Բանդուքչիան հանրապետական կառավարութիւնն ալ իր կարեւոր ըզրադրումներէն չազատեցաւ:

Նախագահական մօտակայ քննութեան պայքարը հիմնականէն սկսած է նախնադէներ բաւական զբաղեցնել: Հակառակ յայտնի դժգոհութեան տակաւին կը շարունակուի Թիւրքիոյն իւր կիսը, որ սակայն շատ շուտ լըմնալիք բան չէ: Թուրքիոյ հետ գործը չ'մնցուցած տակաւին կը պահանջէ հայկական փարգերու ատեն: Գիտնական ինքնակազմակերպութեան կրօնատենութեան փոխարմէքը: Երբեք կը վարանի այդ գումարը յայտնապէս այդ անունով վճարել, որովհետեւ իր դատավճիռն է — շարգերու հեղինակ — որ ինք իսկ իր ձեռքով իրեն համար պիտի տայ:

Ս.

ՃԱՆԱՊԱՐՅՈՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Դ Ի Ն Ո Վ Ա

Պուլկարիոյ այն քաղաքն է Դոնովան, զոր ընտելութիւնը իր վրձինով նախ խած է անոր տալով ամեն բան, ինչ որ մարդու հաճելի է: Քաղաքը իր ամբողջութեամբ նստած է կանաչազարդ բլուրի մը վրայ, տունները կարծես ճուղիք ծընդի, տեսակ մը իշխանական մեծ զղեակի: Իր տպաւորութիւնը կը թողուն վրայ երբ հեռուէն դիտես: Մանաւանդ գիշերը առաջին անգամ այցելուը հեռուէն պիտի փորձուի երթալ գրել թէ տօնական մեծ լուսավառութիւն մը կայ Դոնովանի մէջ:

Քաղաքը գրկող մեծ ժայռի ստորտէն կանցնի հանդարտ ալ օճապտոյտ գետակ մը, զոր տեղացիք Եանթրա կը անուանեն եւ որուն համար կը շարա-

խօսեն թէ երբեմն երբ կը յորդէ պղծաբիլ եւ անմեղ կատակներ կրնէ եզեր իր եզերքին շատ մօտիկ գտնուող տը նակներուն հետ: անոնցմէ մաս մը փրցնելով, իր վարձք իր դարաւոր ծառայութեանը:

«Եանթրա»ին միւս ափունքէն վեր կը բարձրանայ մի այլ բլուր խիտ անտառով մը ծածկուած: Մարդկային հրնարագիտութիւնը սոյն երկու իրարմէ անջատ բլուրներու սիրտը ծակելով, ճամբայ բացած է չղփալայ կարաւաններու ազատ երթելու ճանձնը համար: Թիւրքիոյ կեդրոնական Դոնովանի ճիշդ ներքինայտրկը կը կազմէ:

Քաղաքն ունի շատ ախորժելի եւ բարեխառն կլիմայ մը որ միանալով իր աշխարհագրական դիրքին գեղեցկութեանը հետ մեծապէս նպաստած է Դոնովանի ներքին արու եւ էգ, առ հասարակ առողջ եւ գեղեցկացում ըլլալուն:

Հոս գուն ուրիշ կը հանդիպին սուր գեղ դէմքերու: Էթիովարդիկ արթուն եւ սրամիտ են: Կրնայ չապրիր հոն,

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Բարիկ, 28 մայիս 1900

Ներսէս խնդիրը

Յիւրի գիւն անուն ծերակուտականը, Պենայի ներման Յանձնախումբին առաջարկած էր Բարձրագոյն Ատենի դատաւարութեան ներքին, բայց այդ առաջարկը մերժուած էր 4 ձայնով հակառակ 3ի:

Այդ առաջարկը նորէն պիտի ընէ յիշեալ ծերակուտականը, բայց այս անգամ Սենայի նիստերէն միտն մէջ: Հատ Պր. Յիւրի գիւնի իր առաջարկին քուէարկութիւնը բնաւ նպատակ չը պիտի ունենայ բարձրագոյն ատենին տուած որոշումն ժխտելու եւ ոչ ալ հաւանականութիւնը պարտաւելու: այլ նա կը մտածէ թէ լաւ կը լինէր ցուցանանք սէն օգտուելով ինքնաբերաբար եւ քաղաքական մտքով այդ որոշումն ընել, որը ընդհանուր խաղաղութիւն մը ու անդորրութիւն մը միայն առաջ պիտի բերէ:

Երեկոյան ցոյցը

Երէկ 1872ի Գօմիւնի արիւնաւիգ շարժումն քսան եւ ութերորդ տարեգարծն էր: Այդ տարի բազմաթիւ գօմիւնականներ, ընկերակաւաններ, յեղափոխականներ, անիշխանականներ, միջազգայնականներ, ամեն տարի Փէն — Լաչէն գերեզմանատունը կերթան ցոյցեր ընելու, այնտեղ ուր սպանուեցան 72ի գօմիւնականները Վերսայէն հիող զօրքերէն:

Երեկ ի յիշատակ այդ արիւնաւիգ շարժումն ցոյցեր անգի ունեցան, որոց գլուխը կը գտնուէին Փօնէս, Ծըռուհիւն, Նավար, Վալիեան, Սրմբատ, Պրըթոն, Ուալթէր, Լասարէն, Տէժանթ, Կրուսիէ եւ Ռիւնո, որոց մի քանիսը երեսփոխաններ են: Բոլոր խմբերը իրարու ետեւ եկան Փէն Լա Շէզ եւ Օտան գերեզմանատուն մէջ: Ոստիկանութեան հրաման տրուած էր թող տալով անոնց երգել, պոռալ որչափ որ ուզեն, բայց բաձար ձակապէս արգիլել ճառախօսութիւնները:

Ցոյցը լաւ անցաւ: մինչեւ գրեթէ ժամը 5ի մօտ, բայց 5ին ալիւալ իրարանցումներ եղան եւ ոստիկանութիւնը ստիպուած եղաւ կռուիլ ցուցաբարներուն հետ: 5—6 հօգի վիրաւորուեցան, որոց մէջ կայ երեխայ մը եւ երկու ոստիկաններ:

անոնց դերը իրենք իրենց մէջ բաժնած են արդէն: Քիչ թէ շատ քաղաքակրթութեամբ ըլլալու ձեւ մօտին: Կանայք մանաւանդ բնական հակում մը ցոյց կուտան Եւրոպական «ազատ կենցաղակարութեան» («Լիպերա») այս աղաւաղումը հոս տեղ շատ կանուխէն կրցած են մտցունել իրեն ընտանեկան բարքերուն մէջ:

Հակառակ Հրեայ բնաւ չը գտնուելուն, Դոնովանի մէջ կը համրուին 20—30ի չափ հայեր, որոնք խոնարհ շատ խոնարհ զբաղումներով կը պարապին, սովորաբար արձաբանիներ կը բանեցընեն եւ եթէ տեղացիներէն շատ չեն յարգուիր, գէթ չեն այ անաւաններ:

Մի քանի հայաւքեր ճանչցուած Պուլկարներ ալ կան որոնք մինչեւ իսկ կը թելադրեն հայերուն, նորոգելով հայկան հին մատուռը կազմակերպել տեղւոյն փոքրաթիւ հայաղթականութիւնը: Բայց չեմ կարծեր որ անոնց այդ թելադրութիւնը հեռի ու եւ իցէ չահախորդութենէ, յստալ եկած ըլլալ զուտ հայախրական զգացումէ մը: Այնքան

Կուրին պատճառ եղած էին կարծիք դրօշակները դրս արգիլելու հրաման տուցած էին ոստիկանները:

Միով բանիւ երեկուան պատահարը այն կարգի կարեւորութիւններէն է որ միշտ եւ ամէն տեղ կը պատահի, Պէն ինչ, Վիէննա, Փրակա ինչպէս հաւելուտուն, Հոմով կամ Պարսլուն շատ անգամ նմանօրինակ դէպքերու ակահատես կը լինին, բայց երբ այդպիսի հասարակ բան մը Բարիկի մէջ տեղի ունենայ, անմիջապէս անհամեմատ կարեւորութիւն մը կուենայ: ինչու արեօք:

Պ. Դ.

ՀԱՆՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս յայտնի է, Աթաբէկեանց եւ տիշճի փոփոխութեան իրենց կրած հրապարակային ձախողութեանը դարմանելու մտք մի քանի փող հարկներու միջոցով ժողովուրդի դիմած էին իրենց պատուաւորութեանը համար սերտիֆիկատ մը տանելու:

Այդ սերտիֆիկատն 8—10 երկար օրեր փողոց փողոց, սլոնրանէ սլոնրան պտըտցնելէ վ. ղ. 3 4000 ժողովուրդէն վերջապէս գտնուեցին միայն և միայն 130 անձեր, որ լլրճուկ լծեր ինչ ներկայացուցած գրութեանէն դատելով, յանդերձ եւ խմբագրութեան հասցէին ուղղել խել մը անպատկառ հայտնութիւններ:

Չը գիտենք ստորագրողները թէ հեղինակ խմբակը կրքի ապալ լծափով մը մտքեր են սա տար: Իական ճշմարտութիւնը թէ ու եւ վկայութիւն անկողմնակալութեան անհրաժեշտ հանգամանքէն կը զբոկուի, կը չէզոքանայ և մինչեւ իսկ կեղծիքի գոյշը կը կրէ, երբ դարաւոր երեւոյթով տեղի կուենայ ան:

Եւ անբնական չէ, որ 3—4000 ժողովուրդին մէջ գտնուին 100.130 մարդիկներ, որոնք ողորմելի խմբակին ազդեցութեան ներքեւ եւ կամ ինչ ինչ հաշիւներով կրքով լեցուած ըլլան մեզի դէմ:

Կասկածոտ եմ Դոնովանիներուն անկեղծութեան եւ անհասխնդրութեան մասին:

Դոնովանի օգին եւ ջրին մէջ կարծես տեսակ մը միջոցներ կան մարդը դէպի խաղաղութիւն առաջնորդող: Ամիս մը շարունակ հոն ապրողին համար կարելի չէ որ չի վարակուի այդ միջոցներէն ու դառնալ սրտաւանդ խաղաղ մը:

Ամեն կարգի զբոսաւեդներու մէջ խաղաղութեան տենդոն գործունէութիւնը աչքի կը զարնուի: Ահա այս եւ ասոր նման ինկած բարքերու աղտոտ երեւոյթներն են որ քիչ մը կը չէզոքացունեն սոյն քաղաքի հրապարակ եւ կը տեղեկանեն զայն, այլապէս Պուլկարիոյ համար շատ գեղեցիկ է Դոնովան եւ տեսնելու ալ արժանի:

ՀԱՐԻՊ-ՀՈՒՐԳԻՔ

Բարեբաղդաբար հազարներու քով այդ 130 թիւը պէտք եղաւ ձէն աւելի կը նսեմանայ :

Եւ սակայն նոյն իսկ այդ 130 թիւն ալ խախտու է :

Պ. Պ. փոխտեսան և Պօղոսեան զրաւարակայէս պատասխանելով մեր հրապարակային հարցման, կը յայտարարեն թէ իրենց ստորագրած հանրագրութեան մէջ չկայ «Յ. Պօղոսեանի» ազգանունը ընթացքը խօսքը և թէ իրենք բոլորովին զրաւ են միայն վասն Աթաբէկեան ցիւղի :

Եւ շատ մը ուրիշ ստորագրողներ ալ կը յայտարարեն թէ իրենք կարգաւ զրկել չեն գիտեր և հանրագրութիւնը ներկայացնողներ փոխանակ պարունակութիւնը ամբողջովին պարզելու : Աթաբէկեան ցի համար է ըսելով իրենց ստորագրութիւնը առած են հետեւաբար ազգուսական կը յորդրեն իրենց վստահութիւնը չորաշար կերպով գործածուած ըլլալուն դէմ :

Իրաց այս վիճակին մէջ Աթաբէկեանցի կընծայուի 130 մարդու յարգանքը 3-4000ի մէջէն : Երաժուսին կընծայուի հայհայալից էջ մըն ալ աւելցնելու հաճայքը : Իսկ տիշծի փափազեանի . . . ինք գիտեր թէ ինչ կընծայուի :

Ու յետոյ չկրցինք բմբռնել թէ այս հանրագրութիւնը ինչ վերաբերութիւն ունէր մեր յարուցած խնդիրներուն հետ : Որի փոյթի էթէ 3-4000ի դէմ 130 մարդիկներ ամբողջովին կը յարգեն եղբոր Աթաբէկեանցը և հոյս առ զանբաւտիս կանպատուին եղբոր տիշծի փափազեանը : Ասանք կէտ մը անգամ ին կարող փոխել իրողութեան պատմութենէն, որուն արձագանքը տուաւ «Իրաւունք» ասկէ առաջ :

«Տիշծի փափազեան իր իսկ խոստովանութեամբ պատճառ եղած է եկեղեցին զրկելու կարեւոր լահէ մը և Աթաբէկեան օգնութեան հասած է անոր տիտղոսի բռնաբարութիւնը արգարացնելու .» Ըսեմ ու ապացուցեր ենք :

130 թիւը իր խախտու կամաւոր հիմին վրայ ոչ բան մը կաւելցունէ և ոչ ալ բան մը կը պակսեցնէ մեր բաժնեբէն :

ԼՐԱՔԱՂ

Վերջերս Ռուս ստանցի հարուստ կին մը Տիկ. Նադիրեան Ո. Հայ բապտիստ ծննդեան ութսուներորդ տարեկարձին առթիւ Ն. Ս. Օժուքեան տրամադրութեան ներքեւ 1250 ռուբլի գումար մը գրած է զայն որբանոցի մը յատկացնելու նպատակաւ : Ս. Հայրապետը այդ գումարը յանձնած է Պ. Զանչեան ցին, վասնայ Ստանպատու Ս. Գրիգոր վանուց իգական որբանոցին յատկացնելու համար : Այս գումարին շնորհիւ նոր որբուհիներ ալ պիտի աւելցունեն արդէն եղածներուն վրայ :

— Պօլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի հիմնարկութեան 68րդ տարեկարձին առթիւ համարձման տօնին, հիւանդանոցի մատարան մէջ հանդիսաւոր Պատարագ եւ Հոգեհան Թարութիւն ամիսայի. Տատեան, Պաշխան և այլ բարերարներու յիշատակին համար :

— Գերմանացի գիտնական Տօք. Քրիստիան Երկրարան-աշխարհագէտ դասախօս Հալլէի համալսարանին, Արմաշու գաղութիւնը այցելելով երկու օր հիւր մնացեր է հոն, և աչքէ անցուցեր է վանքին մէջ զբոսնումը հին եւ նոր աշխարհացոյցներուն հաւաքածոն ինչպէս նաեւ որբիւն գծած քարտէսները, որոնց վրայ կարգ մը գիտողութիւններ ըր'իւ է : Այնպէս միտարանութիւնը Տօք. Երկրարան հիւրկալուած սենեակը երթալով աչքէ անցուցեր են անոր գծած նորագոյն ճշգրութեամբ քարտէսները :

— Կիւրիէն Պատրիարքարան հասած գրութիւնէ մը իմացուած է թէ քաղաքին եւ թէ գիւղերուն մէջ շատ մը կարօտեալներ կը գտնուին որոնք գրեթէ բան մը չեն կրցած ցանկել : Եւ հետզհետէ ցանկելու ե. զանազան անցնելու վրայ ըլլալով յառաջիկայ աշնան համար ալ յոյս մը չեն կրնար ունենալ : Այս կարօտեալներուն համար Պատրիարքարանէ անմիջական նպաստ խնդրուած ըլլալով Նպաստից Թանձնաժողովը գումար մը զրկած է վերջերս :

— Ռուսանիոյ Թրկօգնա քաղաքին ազգայինները տեղւոյն եկեղեցին մէջ քահանայական պաշտօն վարող Տ. Ղեւոնդ քահանայի մինչեւ իսկ եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ ունեցած անբարոյական ընթացքը Պատրիարքարան տեղեկագրելով անոր հեռացումը ինքրած էին : Այդ Պօլսոյ կրօնական ժողովը իր վերջին նիստին մէջ որոշած է տեղւոյն Տ. Թարութիւն քահանային գրեյ որպէսզի իսկոյն արտաքսէ եկեղեցիէն յիշեալ Տէր Ղեւոնդ քահանան :

— Հունգարիոյ Հայ-Կաթոլիկ հասարակութիւնը կը պատրաստուի արտաքոյ կարգի պատուի. բակութիւն մը զրկել Հոռո Պապին ներկայանալու համար : յայտարարելու այն խիստ բարեհաճ եւ խոնարհ տրամադրութիւնները զոր կը տածէ Հունգարիոյ Հայ-Կաթոլիկ հասարակութիւնը երկու դարէ ի վեր հանդէպ Սուրբ Աթոռին :

— Դարեւ ի նպաստ հայ վարժարաններու տրուած թատերական ներկայացման հանդիսատես եղեր է նաեւ Պարսից գահ՝ Թա. Լանդ Մէհմէտ Ալի իշխանը : Այդ ներկայացման արգիւնքը եղած է 2,500 ֆրանք :

— Պ. Էտկար Շահին՝ արուեստահանդէսի սրահին մէջ իր ցուցադրած փորագրութիւնները գնահատուելով երրորդ կարգի ոսկի չքաղարմ մը ստացած է :

— Պօլսոյ ազգային հիւանդանոցի հոգաբարձութեան ատենապետ Տ. Պատրիկ Կիւպէնկեանի Սեր.

պիոյ արքայական Թագաօլօ պատուանշանին հրամանատարութեան աստիճանը շնորհուէր է :

— Պ. Բանոս Թէրլէմէզեանի նկարները՝ նկարչական աքառէմիի մրցման մէջ առաջին մրցանակին արժանացեր են :

— Սրաւառարի Պօլսէն տրուած տեղեկութեանց համաձայն, Սուլթանի վերջնականապէս ընդունել է Օրդուեան Պատրիարքի ծանօթ երեք պահանջները, որոնք էին Ա. Սիսի կաթողիկոսական ընտրութիւնը բոլորովին աշտ կառավարական ճշգրտութեւ, Բ. ազատ իրութեան իրեն ոչ կասկածելի Հայ յերու : Գ. զինուորական յետեալ տուրքերու բաշխում :

— Կաւառներէ հասած ալ եւ ալ տեղեկութեանց մէջ գլխաւորաբար հետեւեալ պարագան բաւական ուշագրաւ է, որ է մզկիթներու մէջ իմամներու կողմէ մասնաւոր կերպով քարոզներ տրուել է թէ յայտնապէս հայոց դրպիւն զգուշացան : Բայց երբեք առեւտուր չընեն անոնց հետ : Եւ ի հարկին ալ աշխատին անոնց ապրուստի միջոցը չնչնու :

— Վասպուրականի մէջ թրքացոյ հայերու մասին հետեւեալ տեղեկութիւնը տրուած է Միգրիական մոմուլին : Թէ այդ իսլամացողները ոչ թէ 400 հոգի, ալ 400 ընտանիք են : Այդ խեղճերը կը բռնադատուէին կամ զինուորական տուրքերին ամբողջապէս վրձարել, կամ իսլամանայ : Եւ որովհետեւ արդէն անօթութիւնէ վերին աստիճանի կը տանուէին և նոյն իսկ մեռնողներ ալ կային, ուրիշ ճար չմնաց բայց եթէ հաւատաւոր ըլլալ : Այս է Անգլիական մամուլին հաղորդած տեղեկութիւնները այդ խեղճ վասպուրական ցիներու մասին, որոնք անուր դժբաղդութեանց հանդէպ մերկ, անօթի և անդէն մնացած էին :

— Տիւրքիի Ռորառնոցին մէջ երկաթագործութեան եւ տարազագործութեան յատուկ արհեստական ճիւղեր հաստատուելու համար, Պատրիարքարանէ 80 ոսկի խնդրուած է իբր նախնական ծախք : Նպաստից Թանձնաժողովը որոշած է ընդ փոյթ կարգադրութիւն մը ընել այդ մասին :

— Վիլհէլմ կայսեր անձնական բժիշկ Տօք. Պէրկմանի եղբայրը Հէր Պէրկման, անցնալիս Մէզլէ հանդիպելով տեղւոյն որբանոցին մէջ հիւր մնացեր է քանի մը օր, ուրկէ մեկնելով Տիգրանակերտ գացած է հոն ալ որբանոց մը կազմակերպելու համար :

— Կիւմանք թէ վիէննայի Մըխիթարեան Մարառնութեան մէջ պառակտումները աւելցեր են վերջին օրերս : Պօլսոյ գտնուող երիտասարդ անդամներու եւ վիէննա գտնուող երիցագոյն անդամներուն մէջ : Առաջինները Հոռոյ Աթոռին դիմած են բողոքելով երիցագոյններուն դէմ որոնց գլուխ կը գտնուի եղբոր Աբբասայր Ալթընեան Արքեպիսկոպոսը :

Այս մասին կըսուի թէ Պօլսոյ հատուածը փափաքող է եղեր վա

նական սովորութիւններուն մէջ պահել հայկական ձեւերը : Իսկ վիէննայի մասը ընդհանրապէս լատինացնելու հետամուտ է ա. մեն ինչ եւ թէ վիէննայի վանքին մէջ պատարագը բոլորովին լատինաձեւ ըրած են : փոքրիկ մատուռի մը մէջ միայն հայաձեւ կը պատարագուի եղեր : Այս եղած է ներկայ անհամաձայնութեան բուն շարժառիթը, եւ այդ պառակտումներուն պատճառաւ է որ հանդէս Ամսթրայի ապրիլ թիւը հազիւ հրատարակուած մինչդեռ ամեն ամիս կանոնաւոր կերպով կեկէր ասկէ առաջ :

— 50 թիւը զինուորներէ շուրջ կատ մը իւր ֆիլիսէի համբաւաւոր Ս. Թովհանէսի վանքը գրաւեր և անկից դուրս վաճառել է վարդապետ, քահանայ, կրօնաւոր ամենքն ալ :

— Կը լսենք թէ տեղւոյս Որբախնամ ընկերութեան Գործադիր Ժողովը որոշած է իր անդամներէն Տ. Ճանկիւլեանի Ռուսուք և Շուվուրկել, այն տեղերն ալ Որբախնամներ կազմելու նպատակաւ :

Տ. Ճանկիւլեան վաղը կը մեկնի ուղղակի Ռուսուք, ուր մէկ երկու օր մնալէ յետոյ վերադարձին պիտի հանդիպի եղբոր Շուվուր :

Ռուսուքի և Շուվուրի ազգայինք ասով առիթ կուենան վայելել ներկայութիւնը Տ. Ճանկիւլեանի, որ ծանօթ է ամենուն իր անունովը և Հայաստանի որբանոցն օգնութեան հասնելու գերազանց սպէս գեղեցիկ գործին ալ սատարելով, պարտաճանաչութեան փորձը տալու :

Մենք շատ մեծ յոյս ունինք, որ Տիար Ճանկիւլեան գոհ սրտով պիտի վերադառնայ այս ուղեւորութեանէն և այդ երկու քաղաքներէն կարեւոր աշակցութեան մը աւել տիտը պիտի բերէ Հայաստանի դժբաղդ որբերուն համար : Թաշղուլութիւն կը մաղթենք ի սրբաւ :

ՆԷՏԱ

ԿԱՄ

(ՄԱՄԻՍ ՊԱՏՄԱՆԵ)

Պուլկարիոյ ազատութենէն առաջ Պուլկար ժողովուրդին նիստու կացը և թրքական հարստահարութիւնները նկարագրող այս գործը կարժէ որ ամեն հայ կարդայի կը ծախուի իրաւունքի խմբաւ գրատուներ, Ֆիլիպէ Պ. Դ. Թիւթիւնճեանի քով և Գահրէ Պ. Կ. Երզնկացեանի խանութը :

Գին 50 ՍԵԹ.

ԻՐԱՆՈՒՆԻՔԻ ՊԱՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ

Օր. Ա. — Ձեր նամակը ուշ հասած ըլլալուն հրատարակումը յաջորդ թուին ձգուեցաւ։
— Բազէ, Յ. յէ. Հի. յէ. — Խմբագրութեան որոշած է ձեզի պէս բանդադուշող հայտնիներու չոր զինանիւ պատասխանել։

ՏԱՐԻԼԻՅԷ

Պապը մահալուտ Պուլկար քէօյ լիւրէր քէօյ մէյտալարինտա ախիբէն նէշը ու իւնն օլընտն եէնի էօ շիր նիզալմալէրի եազմըշը ր։
— Բաէն հազրէթլէրի քի Բա. րիզ սէրկիի ումուսիսինէ կիթմէք նիլէթինտէ պուլընըօր իտի, պիր թազըմ մուհիմ մէսէլէրտէն տօլլը պու եօճրլլգտան կէրի տուրմուշ տըր։
— Թիւրք հիւքիւմէթի պուստան պէօյլէ Պուլկարիտան թիւրքիալ կիթմէք էշեառտան մէմալիգր էմէպիլէտէն կէլէն մալլէրտէն ալընարըր կիպի կէօմիւք տլընմասընր գարարաշաղըմը. վէ պու գարարը տէ իրատէ իլէ թաս տիգ օլընմըշ տըր։

ԹԻՒՐԲԻԱ ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ

Պու կիւնլէրտէ թէքար Սթան պուտան շիմտիկի զապթիլէ նազըր ր Եէթիք Պէլին մախտուը Սուս թափա Պէլ իլէ թօփըր զապթիլա. նընտան Սիւսէլլիմ պէլ Էփօրթալ յա գաշմաղա մուսթֆաթ օլմուշ ւար։
— Սթանպուտան Էփօրթալ վէ. րիլէն մալիւմաթլարա նազարէն Ժէօն-Թիւրքլէր Երլորդա գառար կիթէպիլմիլէր, Պու տէֆա Սուլթանը թէլէթ իթմէք նիլէթի իլէ եէմէլինի զէհիլլէմիլէր իսէ տէ հէր նաար իսէ աղնաշըմըշ. վէ պու սէպէպտէն սարալ մաթապաղը զալլէթ շիտտէթլի նէպարէթ ալթընա ալընարաթ մապէլին էրք հանընտան Բէք չօրը վէ մէքմէ. պը թէպպիլէ մուսլիմէրինտէն պիրի վէ քէզա պիր թազըմ մէք թէպլէրտէն չըգըմը կէնճ թիւրք. լէր հապա օլընմըշ վէ պիր գրամը տա սիւրկիւն օլընլար։
— Նայէ Ֆրայէ Բաէն կապթիւս սընըն պէլանընա նազարէն. ին. կիլթէրա, Ալմանիա, վէ Ա. ստ. րիա, պու կիւնլէրտէ միւշլէրէ. քէն Պապը Ալիլէ պիր նօթա վէ. րէրէք Էլմէնիտանտա, Սուկէ. թոնիտա, վէ Ալպանիտա պիր առ էվվէլ իսլահաթըն իճրասընը թալէպ իտէճէթլէր իմիշ։
— Պապը Ալի Էլշիլէրին շիքալէթի իւզլէրինէ, էմէպի մալլէր. տէն ալընան կէօմիւք եիւզտէ 8 երինէ 11 ալմաղըր գարարաշաղըմըշ իքէն պու գարարընը կէրի ալմըշ տըր։
— Սթանպուտան վէրլիմիշ պիր մալիւմաթա նազարէն Սթանպու Ֆրանսըզ բօսթահանէսի մէմուր. ւարը Սուլթանա գարըր վէ գօմի.

թէլէր թարաֆնտան պարսկան կազէթալար կիլթիկինտէ կէրի չէվիլի մէկտէ իմիլլէր։
— Իզմիրալ եոււմարճաթ հաս թալլըր թէքար պաշ կէօմէք. մըշ տիր։
— Սթանպուտա Շահապէպա. շընտաքի ճամի տուվարարընա վէ տաշա սալիթ մահալէրտէ Սուլթա նա գարըր հազըմըշ վէ մէօհիլլի պիր թազըմ իլաննամէլէր եափըշ. տըրլմըշ տըր։ Պու իլաննամէլէ. րին ալթընա պիր ցաշ իւլէմա վէ Սօֆիլա իմպալարը կէօրիւնմիշ Պու սէպէպտէն տօլարը մէքըրի սօֆիլալար, իւլէմալար վէ Բէք չօգ քիշի տէրտէսթ ու հապա օլընմըշալար։
Պու հապապիսի Էփօրթալ վէ. րէն մալիւր մէքըր իւլէմալար. ր օրթառտան գալտըրմաթ իշիւն հիւքիւմէթ թարաֆնտան թէր. թիպ օլընմըշ պիր տէսիսէ օլտըրընտա պէլան իթմիշ տիր։

ՍԻՒԹԵՆԵՎԼԻՅԷ

Հինտիտան գրթլըզը մալիւմ օլան շիտտէթլէ տէվալ իթմէքտէ տիր։ գըթլըզտան մաաա հէման հէր թարաֆը սարմըշ օլան քլէրա տալի ֆէվգէլտէ թէլէթիլաթ իճրա իթմիլտէ տիր։ Հիւքիւմէ. թին եէվմիլէ իտէնիս իլէ կէշի. նէնլէրին մըգտարը 5,607,000 քի շի օլուպ, Լալընըր Պոմպալ շէհ րի վէ ճիվարընտա 1,295,000 քի. շէ իմիլլէր։
— Ուստիտա Սթանպու վիւլլէ. թիւտէքի վժաաա շէհրի քիւմի. լէն հանմըշ տըր։
— Սընըր խըրթի պու սէնէ Լանտալա զիլարէթ իտէճէկի կի. պի Սթանպուտա կիտէճէթիլիշ։
— Չիւտէ. ալընտն սօն խապէր. լէրէ նազալէն, ասիլէր իալթաիտ օլան Բէքի շէհրին գարուսնա գառար վարըշալար. հիւքիւմէթ պուլլարըն զապթընտան տճիլ գալմըշ տըր։ Պունըն իւզլէրինէ Բուս, ին. կիլիլ, Ֆրանսըզ վէ ի. թալիա հարպ սէֆիլէրէրի Բէքին իմանը տառ օլընտն Թիլէն-Յիլէն Էլէթիլալ Բէքինէ կիթմէք իւզրէ գարարա տաքէր չըգալմըշալար։
— Ալիլէն Ֆրանսանըն Նիս շէհ րինտէ հրըրըզըր թէհիլթի իլէ թէվգըթ օլընմըշ վէսէլ Էլմուգ իսի իլէ պիր ալման քի պօնտան էվվէլ զապթիլ օլուպ ապիլլիթտէն թալա օլընմըշ իմիշ. շիմաի պու շալսըն իսթիլթազընտան առ. Լալընմըշ տըրքի պու վէսէլ Էլմուգ պուստան էվվէլ էլէ կէշի. միշ օլտուգու պիր թազըմ Ալման հարպ խալթալարը վէ քալէ րլան Լարը Ֆրանսըզ հիւքիւմէթինէ սաթ մըշ տըր։
— Ճիտտէ, Բօր Սալիա վէ իս. կէնտէրիլտէ հոււմարճաթ հալէա տէվալ իթմէքտէ վէ հէր կիւն վուգըաթլար կէօրիւնմէքտէ տիր։
— Վիլէնտան վէրլիմիշ պիր

թէլէկրաֆա նազարէն Սթէմիտան տառարազմը պուստան էվվէլ ին. կիլիլ թարաֆտար իքէն, շիմտէ րուս բօլիթիլառնա մէլ իտէրէք ինկիլիլ մէնֆաթլարընը թանը. մաաալա գալլընմըշ տըր։
— Ալանթիտէ ինկիլիլէրէ գար. շը զուհուր իտէն ըստան շիմտիլէ գառար պիր կէօնա էօնիւնի ալընմալալ կիլթաթէք պէօլիւմէք տէ տիր։
— Սիւլթէվէֆա մէհուր Ս. կը յատաղընըն զէվմէսի մաաալ կլա. տաղըն զալլէթ աղըր խալթա օլուպ իմալաթիլ պիր հալտէ իմիշ։
— Ինկիլթէրա Բարլալմէնթի մա. յիս 11 տէքի իճթիմասընտա էքսէ. րիլթիլ տար իլէ, պուստան պէօլ լէ գառընլարըն տալիլ պէլէտիլէ աղաաը ինթիլաալ օլընմալարընը գարարաշաղըրլմըշ տըր։
— Ս. ճ. Բիստանըն Բալմար նամ շէհրինտէ Պէլա Բ. ր իսթիլտէ պիր ապիլլէր զապթիլ օլտնճա վարիտա. թիւ գալմար օլտնլարընտա պի թիւթիլթալն սօնրա, հէնալ 17 հալընտա պուլլառն պիրառլէրին էօլալլարմիշ տիր. տնըն միւրասընա սահիպ օլմաթ իլիւն։ Պէլա Բարըն ճիւնալթիլ մէյտառնա չըգուպ իտամ ճէպաաընա հիւքիւ օլընմըշ վէ տալը մըշ տըր։
— Ֆրանսա վէ Սարթք մէսէլէ. սի կիլթաթէք էհէմիլթիլ քէպալ իթմէրտէ տիր. հուտա իւզէ. րինտէ թօփլանտն Ֆրանսըզ տաքէ. րի իլիլլէթտէ վէ հուտա ւա պօլընտա էհէմիլթիլ նօգթալարը զապթիլ թիւմէքտէ տիր։

ՄՈՒՀԱՐԵՊԷ

Ալաֆրաեկա մալիւ 29 թարիւ. լի Լօնտրառան վէրիլէն պիր թէ. լէկրաֆա նազարէն Օաւնթ էլա. լէթիլին ինկիլթէրալա իլհազըր էսմէն իլան օլընմըշ տըր։
— Ալթան մառնէլլէրի իլէ մէլ. հուր Եօհանէսպուրկ շէհրի ինկի. լիլլէր թարաֆնտան բէք սուհու. լէթլէ զապթիլ օլընմըշ տըր։ Սէգ քիւր շէհրէ էն էվվէլ Ժէնէրալ Ֆըրէնշ վաաըր օլուպ սօնրա Լօրտ Ռօ պէրթա Ժէնէրալ Համիլթէն պէրապէրինտէ օլտուղը հալտէ կիր. միշ տիր։
— Կէշէնքի Նիւսիւմիլտէ Բիլէ. թօրիւնըն զապթիլ օլընտըղընը հազ մըշ ըտըզ։ ինկիլիլլէր մալիսին 17 ինճի չարաշալա կիճէսի Բէք. թօրիալա կիրմիլլէր տիր. պու տէֆաաա իլը կիրէն մէհուր սիւ. վարի գօմանտանը Ժէնէրալ Ֆըրէնշ օլմըշ տըր։ Բէքի հիւքիւ. մէթ Ս. Ֆրիւկէրին ինկիլիլլէր էլինտէ էսիր տիւշտիլլինի հէր նէ գառար սէօլլէնմիշ իտի իսէ տէ. թաֆսիլաթըն պիլտիրիլ պիր հա վաաիս շիմտիլէ գառար ալընմա. մըշ տըր։
— Բիլթօրիա հէր նէ գառար ինկիլիլլէր թարաֆնտան զապթ

օլընմըշ իսէ տէ մուհարէպէլէ տա հա խիթամ վէրիլմէմիշ տիր Պօ. էրլէր էօթէ պէրի սըղընարաթ ու. ֆաթ մուհարէպէլէրտէ պուլլիմաղ տա տըրլար։ Էն սօն ալընմըշ պիր թէլէկրաֆա նազարէն 12,000 Պօէր Լէնկանէք նամ մահալտէ սըղըն. մըշալար տըր։
— Թրանսպալաաքի իթալիա գօնաօլաը քէնտի հիւքիւմէթի. նէ պիր թէլէկրաֆ վէրէրէք, Պօէր օրտուսընաա Ժէնէրալ Լուի Պօ. թանըն թահթըր գօմանտաընտա պուլլառն իթալիալը կէօնիլլիլլէր. Ժէնէրալ իլէ քէնտի տարարընտա պիր իսթիլալ գալմէն իթալիլլէ. տէն ալըրըպ կիլթիլլէր։
— Նաթմալ ինկ. օրտու գօմանտանը Ժէնէրալ Պիւլլըր քէնտի օլընմըշ միշ օլան 10,000 գառար Պօէրլէ. րին իւզլէրինէ հիւքիւլէրէք տնլէ. րի կէրի սիւրմիլշ տիր։

ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ընդ մէջ Ֆրանսայի, Տալիսա. տաւի, Եգիպտոսի, Պարսկաստա. նի, Պոնդիպոլիոյ եւ Ռումանիոյ.
G. & M. Madtheossian freres
8 Rue du Croissant
PARIS

Յանձն կառնուը կառարիլ զգեա. տեղինաթ, ըմպիլտաթ, ուստաի եւ ալ. ալմէն տեսալ պիտոլից յանձնարալա. թիւք, միւնիւ մէկ ֆրանք արժող. թեմաթ, հարսանիկան օթիտի համար ի. րեղէններ, ինչպէս նաեւ զեղալմաա. ներու (draguists), բօլիլիլլէր եւ ալ արհեստաւորաթ վերաբերալ վիւր. րու ժական եւ գիտական գործիքներ, զեղօրէք եւ գրանք Բարիդի ալմէն. առաջնալար լաճառառուներէ, հա. տապալթիլլէր կամ գործարանիլլէր գնիլլով, իրենց նշանակալ իսկական գնիլլով կոչարկէնք contre remboursement եւ կամ արժէքը ուրիշ ու եւ յարմար եղանակով գանձելով։
Միտաքսիլէն, բրքէլէն, բաժակի. ղէն եւ ալ Ֆրանսական ու Անգլիա. կան նորաձեւ թեմանց վերաբերալ ա. մէն կարգի արտադրութենէ փոքր թէ մեծ վաճառատանց եւ մանաւորաց հաշտն կառարեալ ձեռնաառլթեմա գնոււմներ կը կառարենք փոքրաքանակ թէ մեծաքանակ եւ ուղղակի ֆապրի. քանիլլէ, ալմէն տեսալ գուհաւոր թէ ճիւրակ աղամոնդներու եւ մարգրի. ներու գնոււմներ եւ վաճառոււմներ կը կառարմեմք երաշխաւորեալ ապալթա. գոյն միլլոցներով։ Ամեն տեսալ տեղի. կու թիւններ կը հազարդեմք միշտ բա. տալ զարիւրներէ քաղիլլով։ Կրտանմ. նեմք ալ ընդ ալըն նամակներ լի. ֆա. իսանալթիլլէր, տանիլլէր, կա. լուառնք եւ փոխանակալըր զանալ. զ. կը կառարենք առեւտրական ու ս. զանաւորական չըգանակներ վերաբ. րեալ ալմէն տեսալ գործողութիւններ։
Յաալիկաթ 1900ի Արուստանդէ. սը (exposition) այցելիլ փափաքողք ինչպէս նաեւ ուսանողաթ եւ ալ շալմէն գառարալիլ ուղեւորաց ալմէն օգա. ւէտ տեղիկու թիւններ կը հազարդեմք եւ զիւրութիւններ կընձայինք։
ԵՐԱՇԽԱՌՈՐԵԱԼ ՈՒՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ
ԽԻՍՏ ՀԱՄԵՍ ՊԱՅՄԱՆԵՐ
Կ. եւ Ս. Մարտիկոսեան եղարը
ՏՊԱՐԱՆ «ԻՐԱՆՈՒՆԻՔ»Ի
Գրքեր, տետրակներ, հրալրալըր. տունակներ եւ ալ իւր իւր տպալըր. մանալիւրաւառլիլ գնիլլով ու գո. ցուցիլ պայմաններով։ Ֆրանսիլլէ. յունարէն եւ պուլկարէն փոքրի. գործեր եւ կը պատրաստուին։
Օտար երկիրներէ եւ ուրիլ քաղա. ներէ եկած յանձնարալթիւնք փա. թով եւ ճշիւ կը գործարարուին։